

bunal poenitentiae, sed aliam omnino formam habent,diversumque sigillum, uti supra notavimus.

XII. Quae provisiones & gratiae expediuntur per *Bullas* in Cancellaria Apostolica; quae vero per *Brevia* per Secretarium Brevium, enumerat Cardinalis De Luca, & fufius Rebuffus in Praxi titulo *De Brevi Apostolico*; notatque De Luca, in summa omnia per *Breve* expediunt, quae per Papam concessa, ex Regulis Cancellariae, vel ex stylo non exigunt necessitatem Litterarum sub plumbo per vitam Cancellariae. Rebuffus vero monet, quod Breve in parvis materiis concedatur, & ubi non est multa pecunia exponenda; & sic in casibus conscientiae & in absolutionibus dari potest, & pauperibus ac viduis.

Uterius monet ibidem Rebuffus, quod per *Breve* concedi potest, ubicumque in *Signatura* est expressum, ut in forma *Brevi* expediendi possit. Et hoc solet, inquit, a cautis Pragmaticis Curiae Romanae in Signatura poni, quod hoc expediatur per *Breve*, vel quod sola Signatura sufficiat, & maxime in modicis, ut expensae vitentur.

XIII. Porro quia Brevia aliud non habent signum authenticum nisi subscriptionem Secretarii, & impressionem *Annuli Piscatoris* in rubra cera facile debilibi & amovibili, hinc pro certitudine expeditionis, non tantum registrantur in libris seu registris sub fidei custodia, sed in super minutae

seu matrices manu ipsius Papae subscriptae, per Secretarium pro sua indemnitate conservantur, ac etiam pro verificatione gratiae concessae in Archivo Apostolico diligenter custodiuntur, illis forsitan gratis vel Brevibus exceptis, quae concedantur super rebus *consuetis*, modicisque momenti, adeo ut penae nemini negentur, unde propterea generalis communitio, seu probata fides Secretarii, ac impressio dicti annuli, nuli Piscatoris sufficientes videntur, ut ex gr. sunt Brevia super dispensatione Interstitiorum pro suscipiendis sacris Ordinibus in tribus diebus festis, aut super dispensatione aetatis 17. mensium ad suscipiendum Ordines sacros, sive quaedam species Indulgentiarum, quae sub certa forma omnibus conceduntur, puta pro Altari Privilegiato in una die hebdomadae, & in Octava Mortuorum, pro Indulgentia Plenaria in una tantum solemnitate totius anni alicujus Ecclesiae, cum similibus gratis, quae sub certa & generali formula inalterabili, cuique petenti conceduntur: quoniam cum fraudis vel fallitatis timor desuper verisimiliter non cadat, idcirco superfluae videntur dictae majores diligentiae, potissimum ob hujusmodi expeditionum multiplicatam, magnamque copiam, unde propterea quando desideratur aliquid speciale & alterativum formulae consuetae, tum dictae diligentiae intrans, pro diversa negotiorum qualitate, diversisque styli, quibus in his materiis deferendum est.

TITULUS XXIV.

De Instituto Regularium & eorum Admissione.

CAPUT I.

De primario Monachorum Instituto, eorum Regulis & Constitutionibus.

- 1 Vita Monastica est vita primorum fidelium originem accepit.
- 2 Probatum ex Cassiano.
- 3 Primi Monachismi Auctores privata sua electione & instinctu suam illam assumpserunt.
- 4 Vita Monastica principaliter tantum spectat privatam Monachorum salutem.
- 5 Probatum auctoritate SS. Basilii & Hieronymi.
- 6 Superiorum ex tempore data praecipua erant primitivis Monachis pro Regula.
- 7 Probatum ex S. Augustino.
- 8 Veteres Patrum Regulae tantum sunt privatae Institutiones Monachis ex tempore datae.
- 9 Etiam Regula S. Augustini non nisi privata instructio primitivis fuisse videtur.
- 10 Primis saeculis vix ulla Regula litteris fuisse consignata.
- 11 Antiquitas Regularum frequens mutatio; & plures frequenter in eodem Monasterio receptae.
- 12 Primus S. Benedictus Regulas mutandi licentiam tantisper castigavit; & qua occasione id factum.
- 13 Multis saeculis nulla aut Episcoporum, aut Sedis Apostolicae approbatio Regulae Monasticae necessaria fuit.
- 14 Primus approbationem Sedis Apostolicae requisivit Innocentius III.
- 15 Non dicitur hodie vera Religio Monastica, quae non proficitur Regulae ex approbatione.
- 16 Olim nota non erat discrimina inter Regulas Monachorum, & Ordinis constitutiones.
- 17 Primum discrimen quod hodie inter Regulas & Constitutiones intercedere dicitur.
- 18 Secundum discrimen.
- 19 Tertium discrimen cum quadam reflexione.

I. itam Monasticam, praecipue Cœnobarum sive in communi viventium, originem sumpsisse à vita primorum fidelium, de quibus in Actibus Apostolorum legitur: *Multitudinis autem credentium erat cor unum, & anima una; nec quisquam eorum, quae possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia*, notavit & pluribus expressit Cassianus.

II. Postquam enim tria Monachorum genera annotavit Collat. 18. c. 4. deinde c. 5. Cœnobarum originem ita describit: Cœnobarum itaque disciplina, à tempore praedicationis Apostolicae sumpsit exordium. Nam talis exiit in Hierosolymis omnis illa credentium multitudo, quae in Actibus Apostolorum ita scribitur: Multitudinis credentium, um erat cor unum & anima una, nec quisquam eorum quae possidebat aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Possessiones & substantias vendebant, & dividebant ea omnibus prout cuique opus erat. Et iterum: Neque enim quisquam egens erat inter illos. Quot enim possessores agrorum aut domorum erant, vendentes afferbant pretia eorum quae vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum. Dividebatur autem singulis prout ut cuique opus erat. Talis inquam erat tunc omnis Ecclesia, quales nunc per paucos in Cœnobiis invenire difficile est. Sed cum post Apostolorum excessum tepescere cepisset credentium multitudo, ea vel maxime quae ad fidem Christi de alienigenis ac diversis gentibus confluxerat, à quibus Apostoli pro ipsis fidei rudimentis ac inveteratae gentilitatis consuetudine nihil amplius expetebant, nisi ut ab immolatiis idololorum & fornicatione & suffocatis & sanguine temperarent, atque ista libertas quae gentibus propter infirmitatem primae credulitatis indulta est, etiam illius Ecclesiae quae Hierosolymis consistebat perfectionem paulatim contaminare cepisset, & crescente quotidie vel indigenarum numero vel advenarum, primae illius fidei refrigeret fervor, non solum hi qui ad fidem Christi confluxerant, verum etiam illi qui erant Ecclesiae Principes; ab illa distinctione laxati sunt. Nonnulli enim existimantes id, quod videbant gentibus pro infirmitate

Tit. XXIV. De Instituto Regul. & eorum Admis. Cap. I. 187

concessum, sibi etiam licitum, nihil se detrimenti perperci crederent, si cum substantiis ac facultatibus suis, fidei Christi confessionemque sequerentur. Hi autem quibus adhuc Apostolicus inerat fervor, memores illius pristinae perfectionis, discedentes à civitatibus suis, illorumque consortio qui sibi vel Ecclesiae Dei remissioris vitae negligentiam licitam esse credebant, in locis suburbanis, ac iectioribus commanere, & ea quae ab Apostolis per universum corpus Ecclesiae generaliter meminerant instituta, privatim ac peculiariter exercere coeperunt, atque ita coaliuita quam diximus discipulorum, qui se ab illorum contagio sequestraverant, disciplina. Qui paulatim tempore procedente selegati à credentium turbis, ab eo quod à conjugis abstinerent, & à parentum se consortio mundique vitis conversatione secernerent, Monachi sive Monazones singularis ac solitariae vitae distinctione nominati sunt. Unde consequens fuit, ut ex communitione contracti Cœnobia, cellaeque ac diversoria eorum Cœnobia vocarentur.

III. Ex hoc Cassiani discursu non obsecutum est, quod nonnulli salutis suae securus faciliusque agenda desiderio succenssi, privata ac propria electione & instinctu secesserint, & quod hodie vocatur *Monachale* Institutum, assumpsissent, eique originem dederint.

IV. Patet insuper, hanc secessionem Monasticam non publicum & commune Ecclesiae bonum (nisi in quantum privatorum virtutes, & vitae sanctitas, totam Ecclesiam exornant & juvant) sed privatam ipsorum recedentium seu eam vivendi normam amplectentium commodum & emolumentum, sive salutem propriam principaliter spectasse, eumque in finem à primis illis Monachis fuisse arceptam: quod & manifestum est ex iis, quae passim à Patribus de Monachis, & eorum vivendi Instituto dicuntur.

V. Basilii enim, ait, Monachorum vitae ratio, unum sibi tantummodo propositum habet, *animae salutem*; & quidquid prodesse ad eum situm potest.

Sandus Hieronymus de se & Vincentio Monachis loquens idem asserit: Ob id enim & ego Antiochiam, & ille Constantinopolim, Urbes celeberrimas reliquimus, non ut in populo praedicantem (alloquitur Joannem Constantinopolitanum) laudarem; sed ut in agris, & in solitudine adolescentiae peccata desentes, Christi in nos misericordiam desecteremus. Et rursus libro adversus Vigilantium haec de Monachis habet: Monachus non *Doctus*, sed *plangentis* habet officium; qui vel *mundum* lugeat, & Domini pavidus praestoleatur adventum; qui sciens imbecillitatem suam, & vas fragile, quod portat, timeat offendere, ne impingat, corruat, atque frangatur; unde & mulierum maxime adolescentularum vitam aspectum; & in tantum castigatorem sui est, ut etiam quae tuta sunt perimeat. Verbo, perlegantur omnes omnino Patrum Regulae Monasticae, videbitur, in hoc unum directas, ut Monachi propriam suam salutem & profectum facilius securusque, juxta normam Evangelicam, operari queant.

VI. Hinc quidquid pro temporum, locorum, & personarum circumstantiis, in eum finem utilius atque opportunius videbatur, id à Praepositis & Superioribus statuabatur. Voluntas Superiorum eis pro regula erat; atque Superioribus obedire prima Monachorum virtus, & Monasticae disciplinae fundamentum.

Neque enim primis saeculis Monachi certam fixamque Regulam profitebantur aut promittebant, sed quidquid ad profectum Monachorum videbatur hic & nunc conveniens, à Superioribus ordinabatur; idque Monachis pro Regula erat.

VII. De Patribus Cœnobarum seu Monachorum in communi viventium scribit Augustinus lib. 1. *De Moribus Ecclesiae* cap. 31. Hi Patres non solum sanctissimi moribus, sed etiam Divina doctrina excellentissimi, omnibus rebus excelli, nulla superbia consulunt iis, quos filios vocant, magna sua in jubendo auctoritate, magna illorum

in obtemperando voluntate. Conveniunt à se teni die tempore extremo de suis quisque habitaculis, dum adhuc juni sunt, ad audiendum illum Patrem, & conveniunt ad singulos Patres terna, ut minimum, hominum milia; nam etiam multo numerosiores sub uno agunt. Audiunt autem incredibili studio, summo silentio, affectiones animorum suorum, prout eos pepulerit differentes oratio, vel genu, vel stertu, vel modesto & omni clamore vacuo gaudio significantes.

VIII. Si quis seu Orientalium seu Occidentalium antiquas Monachorum regulas quas Lucas Holstenius super sub titulo *Codices Regularum* evulgavit attentius expendat, non difficile intellet, plerasque earum non esse, nisi particulares aliquibus Monachis ex tempore aut data occasione datas vivendi formulas, sive privatas instructiones, succelli temporis aliis communicatas, & à pluribus tanquam disciplinae Monasticae utiles & convenientes Regulas receptas; quod etiam ipse Holstenius in praefatione ad dictum Codicem cap. 3. notavit.

Loquens quippe de antiquis Regulis in suo Codice continens ait: Illae à singulis, ut *praesens usus posebat*, Patribus scriptae, aliorum similia cupientium studiis descriptae, in commune proponebantur, ut ex his quique pro locorum & nationum differentia vitam uniformem, quoad praecipua, disciplina temperarent. Primaria sane & quasi fundamentalis Monachorum regula Evangelium erat: illa, inquam, Christi consilia, quae castrare se ipsum propter regnum caelorum, quae abnegare se, & crucem tollere, quae patrem & matrem, uxorem, agros propter Christum relinquere, quae vendere patrimonia & dare pauperibus, sicque nudos Christum sequi suadebant. Regulae particulares nihil nisi ejus primae, ac *universalis* regulae applicationes aut declarationes locis & personis plerumque aptatae habebantur.

IX. Quin & S. Augustini Regulae nunc toto orbe per tot Religiosorum virorum ac famularum caetus diffusam, non nisi planè extemporaneam fuisse, quamvis in se dignissimam, scriptionem, ad unius solius Parthenonis usum in quo ipsa sancti Doctoris Praeposita fuerat, observat R. P. Papenbrochius ad vitam S. Alberti VIII. Aprilis. Et enim, ait, neque Possidius, qui vitam Magistri sui scripsit, neque ipse sanctus Doctor, ex cuius scriptis plurima pars rerum, ab eo gestarum nobis innotescit, usquam mentionem fecerit, re curae impensa sanctimonialibus per regulae scriptorem, & ipsa regula nusquam inter Augustini scripta numeratur: licet Possidius post vitam catalogum texerit omnium quorum potuit notitiam consequi, etiam singularem epistolarum, adeo ut videatur planè extemporanea, quamvis in se dignissima, fuisse scriptio; cuius, tanquam alium deinceps usum non habituram, exemplar servare S. Doctor neglexerit, & tamen ex illis aliquando producta angustius quantam approbationem non retulit.

X. Itaque rectè observavit Haestenus *Disquisit. Monast. lib. 1. tract. 1. Disquisit. 2.* quod, optimis saeculis vix ulla litteris consignatae fuerint Regulae; & ipsimet Regularum Conditores, aut, antequam eas scriberent, communi tantum traditione, consuetudine & usu suos regerant; eratque iis *Superioris imperium instar* *utraque* *Regulae*, sicut Regulae mutus quidam Superior.

XI. Hinc antiquitas mutatae passim Regulae & plures etiam in eodem Monasterio non raro servatae, uti de Athenensi testatur Gregorius Turonensis *lib. 10. hist. cap. 29.* in quo ait servatus fuisse *Regulas Sancti Basilii, Cassiani, & reliquorum Abbatum*, detractis scilicet & usurpatis iis, quae pro locorum ac temporum conditione intemptiva aut opportuna videbantur.

XII. Si Viro erudito Joanni Mabillonio credimus, vagam illam Regulam mutandi licentiam primus tantisper castigavit sanctus Benedictus, cuius discipulis susceptam semel Regulam abdicare numquam fas fuit. Id vero inde processit, ait Mabillonius, quod eum sancti